

Vädersholm borgruin

På ett näs vid sjön Mogdens södra strand ligger lämningarna efter Vädersholms befästa stormansgård - en **borganläggning** under 1300- och 1400-talet.

Under medeltiden utgjorde Västsverige en **orolig gränsbygd** mellan det svenska Västergötland och det då danska Halland och norska Bohuslän. Här strålade vägarna samman från skogarna i norr och öster med huvudvägen mellan Borås och Ulricehamn. En av dessa vägar kommer från höjderna i norr och svänger runt Mogdens östra och södra strand.

Heyne Snakenborg och drottning Margareta

På Vädersholm bodde en herreman med sin familj och sina underlydande. Heyne Snakenborg var herre på Vädersholm i slutet av 1300-talet. 1388-89 blev han belägrad av danska **drottning Margaretas** trupper. Margareta upprättade ett kronans förvaltningscentrum på Hökerum, 1 km väster om Vädersholm. Som siste innehavare av detta nämns Heyne Snakenborg, efter hans död övergick Hökerum till **Gudhems kloster**.

Rekonstruktionsbild av Kristian Jensen. Heyne med sina mannar.

Den höga byggnaden på rekonstruktionsbilden ovan är ett förslag till hur stenhuset, själva befästningen på gården, kan ha sett ut. På fotot nedan kan Du se vad som är kvar idag av detta kvadratiska torn.

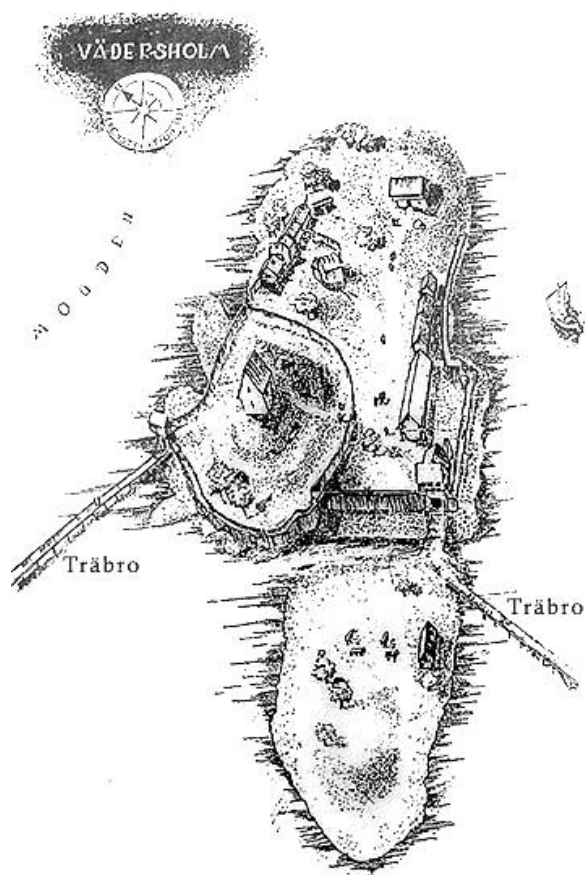
Murverk som tillhört grunden till stenhuset på Vädersholm.

Livet på borgen

Borgen var som ett **litet samhälle** för sig. Innanför muren fanns förutom soldater bl.a. hantverkare av olika slag. Meningen var att man skulle klara sig länge härinne om borgen utsattes för belägring.

En dag på Vädershholm. Bild av Kristian Jensen.

Arkeologin berättar

Vädersholms borg låg på en holme tudelad av en **vallgrav** under medeltiden. Idag står vattnet något lägre och därför ligger lämningarna på ett näs. Ibland när vattnet står högt, t.ex. på våren vid snösmältningen, kan Vädershholm åter bli en ö. Läget ute i Mogden gjorde Vädershholm **svåråtkomligt** för fiender.

Av borgen ser man idag tre kullar. På den högsta stod det centrala borgtornet, den yttersta kullen var troligen herremannens bostad, i den mellersta kullen finns resterna av en källare som ett trähus stått på. Byggnaderna för hantverk och bostäder låg utefter öns sidor.

Fynd från 1940-talets arkeologiska utgrävningar berättar att borgen var bebodd under 1300-1400-talen. Det mesta man fann var föremål som använts i hushållet samt rester av verktyg och vapen. Fynden finns idag i Borås museum.

Ving-ätten och gården Fagranäs

1378 utfärdade Benedikta Gustavsdotter av **Ving-ätten** ett brev på "Wæthersholm" Gården var anlagd inom ett godscomplex som sedan gammalt tillhörde ätten. Benedikta var gift med väpnaren Heyne Snakenborg som nämnts tidigare. Han var en av kung Albrekts anhängare. Och 1379 fick han andelar av Vädersholm. Det var med stor sannolikhet hans sätesgård.

Troligen i denna socken låg en icke lokaliserad gård kallad **Fagranäs**, där Benediktas far riddaren Gustav Tunason 1341-50 utfärdade tre brev. 600 meter söder om Vädersholm ligger ytterligare två befästningslämningar, varav en skulle kunna vara Fagranäs, en plats som omnämns i medeltida källor.

2014 gjordes en arkeologisk undersökning i närheten av Vädersholm med målet att **lokalisera borgen Fagranäs**. Forskningsgrävningen som genomfördes av arkeologer från Lödöse museum, planeras få en fortsättning under 2015.

Rekonstruktionsbild av Jörgen Jensen. Stenhuset på höjden, bostadshuset längst ut till höger.

Yttre delen av borgudden.

Litteraturtips:

Artikeln Den medeltida bygden - historia och arkeologi av Rune Ekre (s. 37-56) i boken "*Bygden vid ridvägarna*" 1997 Red.

Andreling, N. *Gårdar vid Mogden*, Ulricehamn 1988

Bergström, L E, Vädersholm i: *Från Borås och de Sju Häraderna* 1943

Lovén, C, *Borgar och befästningar i det medeltida Sverige*. Uppsala 1996.

[Hitta till Vädersholm!](#)

[Här hittar du borgruinen i Fornsök](#)

Sök på RAÄ-nummer: Södra Ving 41:1 (Vädersholm borgruin)

Sök på RAÄ-nummer: Södra Ving 39:1 (Fästning/skans)

Sök på RAÄ-nummer: Södra Ving 40:1 (Fästning/skans)